

MARIN FRANIČEVIĆ
BLIŠĆAVCI

25098

MARIN FRANIČEVIĆ / BLIŠČAVCI

MATICA HRVATSKA
HRVATSKI PISCI

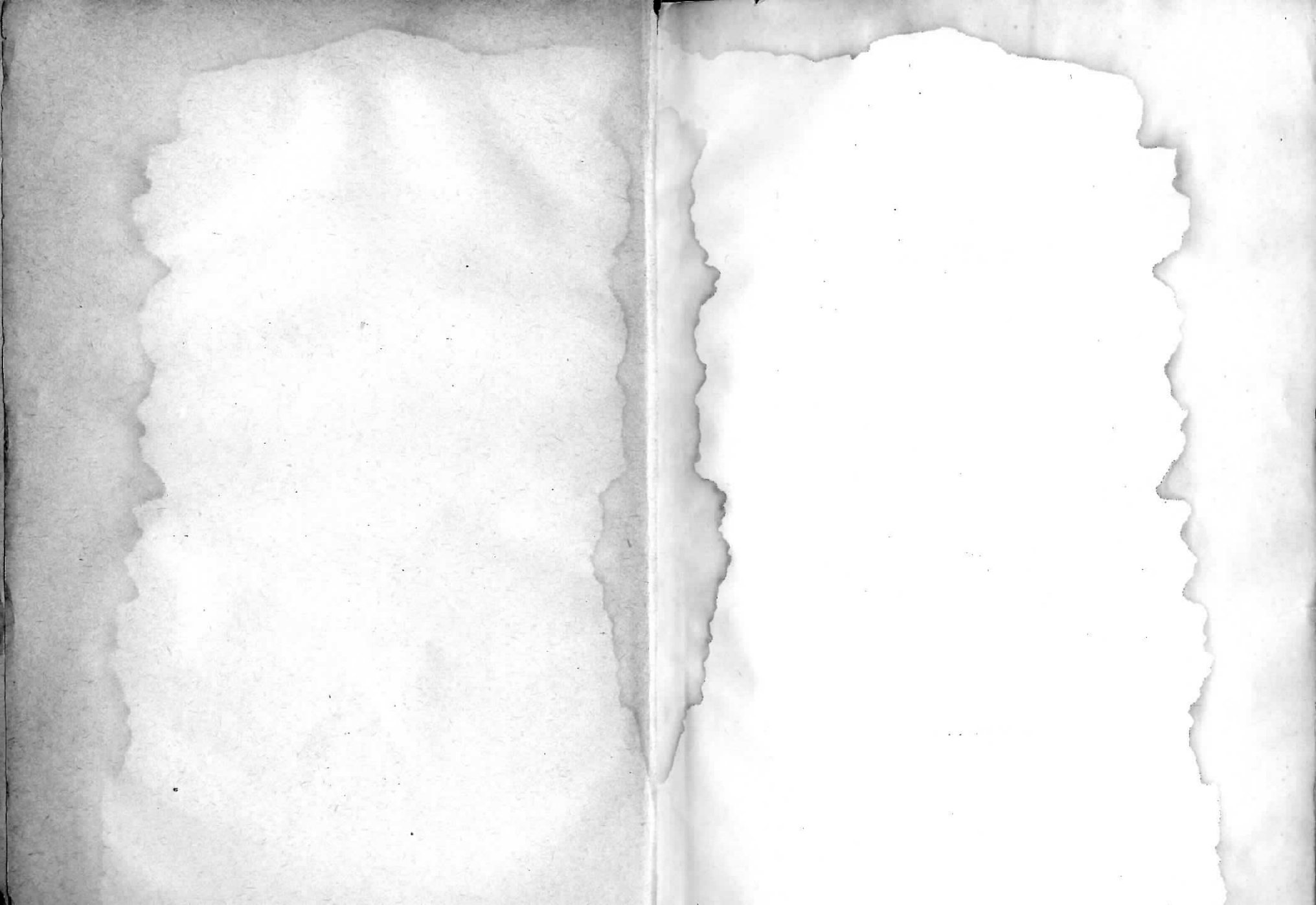
UREDNIK
GUSTAV KRKLEC

GRAFIČKI ZAVOD HRVATSKE, ZAGREB

MARIN FRANIČEVIĆ

BLIŠČAVCI

1954
MATICA HRVATSKA
ZAGREB

Marin Franičević

ZALI DNEVI

GREŠTVINI SMIHA

*ODNI je vitar i vrime — beside i žunte, ma
meni se učinilo da još sididu na sidiji pod kokon.*

*Jedan do drugoga. Injuli i dupli, kripni i
ožeti, i mali i veli, starpjivi, nepaćni, i tvardi
i meki, i maliciozi i najušeni i dešpetozi, strašivi
i korajozzi. Pomireni i jidni.*

*Osuši se pot sa škinalih, a oni sididu i riči se
mišodu i spliću, i privarću i oldaju. A ja ih
pišen onako kako san ih ču.*

SHREPENI se smíh u žúntoh
na čelù ostíne pot,
dupli uzal šcutě ustégne
i konopě iznad bot.

A kad se i ta páhaj obloka rajčiní,
ražvejí se dan,
čejadín isprůži dlan
i sve mu se činí
je ih kako pás, —
ma isto se vájo
i pomálo tájo,
dóce i do nás.
Dóce i biće odiće i piće i zemje i sriće...
E, kume da je do rúk:
zagrřzlo bi se kako vuk.
Plavičica se na meju išála.
O ho!

Mazgã zatrepála
i krepála.
Mácići se ustãncoli po mirĩnoh
i murga zaglogócala.

Plešču po koščũ.
Pasũ po karvĩni i po oltãrih
novih i stãrih
i potěžu,
a kad pukne donavěžu.
Zemjĩ, zemjĩ rozi
koja te darží
i po tebi darží.
Jare, Jare, vražjĩ stare,
daj za dare škapulare.
Od trimã do slãme,
od slãme do jáme,
naoštrĩ san bokún láme.
— Batĩna, je slãlkã kvasĩna?
Batĩna, Batĩna,
pĩto Skutĩna
póč je ščetĩna?

A Tobĩja navar gomĩle
is bokún bije
golorũk
kako kuk
is buson smardejã
goni gudejã.
Za njĩn málĩ is skutĩcen
kako kucĩn is repĩcen.

Svi judi jidno, jidno
a Tobĩja smirno, smirno,
i ženě, i ženě
po putĩcima, is kosirĩcima.
Rec čãr, rec čãr
stav na oltãr
petĩcu, banĩcu, dvi,
ĩz sorca nin vad kako pri.

Dokli škina lasketãju,
tenjci šušurãju,
anjeli kantãju
kako u ráju.
Bĩdan Tobĩja
utěče galĩja
di mu je bija.

Ma stãra je skula
ča reko Mikũla
dešpět vajã pol obrãza,
jednũ oko i tri láza.
A ti bud sebi sansĩr
i naoštrĩ kosĩr.

Ni to táko Donče,
hoće se i druge konče
i Neorić se ore
kad se more
do nad bore
i do kore.

Na suncu se ishòdišće poznáje,
kámik záli, kámik júti,
cúti
i hlámodu pársti
i pas láje sláje.

Za viru kršćánsku
viđenje ognjèno,
u zemljù faraunòvu
u more čarnjèno

Já mogu, já, i bez skváre.
Danàs je nedíja
puknuće tarkíja,
íja, íja,
čápála moríja
sve továre.

Ožmì ti kostrič,
rec u òbloke rič.
Nepáčan kako zvir,
uzvíč se ala gir
i nos ča ti dá.
Ma kad nastane revelácija,
acâl na acâl,
oli tí oli já
garíful za facâl.

Skutič hlímo,
bija klímo, moj nevírče, kánjče, pířče,
ma sve ori ča govõri.

Kad bi se misec doskità
i za me pità,
ja bih kako tić
otvorí kjuníc.

Ni to táko, Donče, hoće se i druge konče.
A kad se ujme nevêra
učas finí fera,
ostáne kápja kárvi
i stinà ča se ne márvi.

Ako si žile od síle
u fúž ugrèbo,
nís ná vrime zazèbo
kako žminac navar meje.
Zbog te žeje,
íša veje,
glovón klímoj,
pomnju imoj,
jer čežáj se zadnji osúši,
a u glogoju
lášnje se udúši.

A tí, mój Matíju,
daj drugemu biju...
Ne nastávjoj se po nevêri,
ne nastávjoj se po bonáci,
a já von govõrin osèbi škrip
nikomu ni lip,
i na zadnju vidi se po fáci.

Skrepení se smih u žúntoh,
kárvovi ostánu šcutí,
ma od te misli kánat se ne fermajè
niti se zaplícu putí.

SUŠA

DI su vitri s mora i kaláde,
kápje rosé po plícácih i čmádine.
Ni ga páhje od obloka, skváre neba.
Ogânj sláže dneve niz stárine.

Bili súho líšće. Smriči učarnidŭ.
Prázni sići po gustírnoh. Zemjã sva blišcí.
Kámik se uspáli. Zgusne se karvína
i u glaváh se hlápi — vručák da pišcí.

Di su vitri s mora i kaláde
kápje rosé po plícácih i čmádine.
Ni ga páhje od obloka, skváre neba.
Ogânj sláže dneve niz stárine.

ZALI DNEVI

NA pol riči govorájke,
u lambíku téške sosti,
i sa prága pritáč majke
o nevõji i o zlosti.

Maškiñ se zasvitlídũ.
Mat zazívo božjeg sina,
a škinalĩ učarnidũ,
peče škúra bumbažína.

Injul kánat dičja glasa,
tovâr s meje peluh kradě.
Blisne kosír iza pasa,
i sa smokve list olupadě.

A za njima kad prohõdu
ispod tarnã na gomĩli,
izostaje gib u hodu
ko da su ga prilomĩli.

I škrokoji rebumbajũ
priko pútiħ po salížu
i niz vale jur oldajũ,
refuli ča pločja dvižu.

ZGARČENIH RUK

ROGE je nebu omĩčo
i kad se vik s vikon stã,
dan je za dnevon osvĩčo,
a on je náglo tilon skonsã.

Kako da krošnje, lopate,
kako da kliščã dešvãna,
a kosti škripju, i kosti páte
i kãr je u plesnã kalãna.

Fošalĩ. Nad pútiħ gomĩle.
Žujĩ zapečũ na dlãnu.
Tóte bi se i griže lomĩle,
i kãmen bi kãmen ugãnu.

PAVUCI

NA gomilu za učelkom
sájdu pāvci niz grundál,
kontra suncu mrižu pružu
poj fermáju uz konál.

U šufitu pod gredámi
pávučina veće pádo,
júšidu se lášne zviri,
kad sa stábol plod olupádo.

Pávuk sede ukraj rápe
kako da će sve pod kjučē,
— braćo, brata sprovodimo —
on najúšen muhu vučē.

Od zlé gujé i od pāvka,
nenadinje i nevõje,
grev u ruci od češmīne,
a besīde misal koje.

Iznova se dan uzmući,
nasúko se na plićávkú,
ma u ještru svak se upúti
da čin reče proti pāvku.

ŽEDNA LITA

SELO do selà. I suha godišća.
Učinmo, kume, sve na treću,
zbog pústih škrápih i gomil,
za prav se vézmo, má veću.

Jer kápje i živu stinu dubù
istiha, kako mártvi zvoni,
a ko može zlátni baldakīn istēć,
kad nevõja lita žédna goni.

Sva je kripost u sárcima ista
i ode nad stogon čarnjenice,
libân se otēže dokli ne pukne
a drážja postane unča šenice.

Ćúrnu nikí dnevi i žešćega picà,
a svàka svàža učarní ispod gréd.
Ma sad ne misli, nego gon žveltije,
a posli is pomnjon mravišće uréd.

Još beštīma nad sikon durnjí,
i za reć právo prozíro se cesta,
nego zač troskot juski ne izgúliš
neka ostáne jádro i ol šesta.

ČOVIK SE ČOVIKU OZIRE

Iz vika ũ vik
u ten rêstu, u ten hodu,
iz vika ũ vik
kako na brodu
ča jidri kroz vitre razmolâne.

Zaškúri se noć,
vik se parsîma obárne,
i u son ti dójdu
putî i bubõlci
i kâr ča ũ sorcu zatárne.

Iz vika ũ vik
ondã i sad i uvik,
ma druga misál odnikũd izvîre
i dójdu táki dnevi
da se čovik čovîku ozîre.

VIK PESTI IŠČILI

Vik pesti iščili, templa lugôn pospe,
hotînja otúpi i zinice oka.
A tîla se svijũ i pot se lasketâ
i sve se ponávja táko od istõka.

Kad se čmâdi dvignu do navar račícîh,
kroz utlu se stinu bliščâvci nazîru,
iz vrát i is prázih, iz drag, i sa lázih,
istemu se suncu svi judi ozîru.

Pod sájima slime starínski lumîni
pomálo se gásu i već ne užîžu,
a kroz mijarê godišć jezera novih rúk
iz ovih škrápîh iznova se dvižu.

POD MASLINON

MASLINE su uvek iste
žužnjidù od glasih tićih,
a od vitra u repâru
bârst se prospe priko kićih.

Srebridù se na maštrašù,
zelenilo blisku dajù,
krive grane is gomile
na brimenâ ženske išajù.

Po konâlih vitri vijù,
stine od trusa regatâju,
i škripjedu mokri grêvi
ko jarbuli, usvûd po krâju.

Polomit će i uništiti,
satart grevê s vika ù vik...
Ma ostât će maslinâde
i pod njima čovik-uvik.

NEVIDINE

NEVIDINE

I

NIKÖ právjo o mártvima,
pod košŭjon mravci lizu,
Ispod kore čarvi grizŭ.
Nevidině, noge boše.

Tri udârca po kaslu,
mrak, škropâc i pŭše jugo,
a kosirŭ podvéženi.
Iznad trimã trisk je bugo.

Izbijenã u kantunŭ
Ivánica nad kudŭjom
ponavjãjuć svête riči
tenjcã goni tárnon bijon.

Nenadŭnja, glad i kuga,
spuži u gŭru, spuži iz goré,
ako si božja dušã
ne čin šćete do zoré.

Spuži, u gŭru, spuži iz goré,
ne čin šćete do zoré.

II

MARKLE griže, glúhi puti,
líbidu se, mártvi zvoni.
Tri gánčice usrid noći
to macič iz lokve roni.

Ni po metli, ni po loju,
iznad morih i górh.
Ni po bárdi ni po poju,
neg u Puju pod orih.

Svičë od voška priko meje,
i kukviža iznad slime.
po gorinĩ poganije,
a ũ sorcu božje ime.

Po gorinĩ poganije
a ũ sorcu božje ime.
Oslobodĩ gospodĩne!
Reful skonsã iznad slime.

Dupla stráva, noge tárnu.
Rec mi Pavle je l' te strah?
Tri križã u koližci,
ferma pogan, vrát mi dah!

III

KUKAVICA usrid buška,
meni sárce ko bukára.
Ustãn Pavle, sedlãj mulã,
dokli uzãvre šãka fãra.

Ivánica nad kudĩjon
tenjcã goni tárnon bijon.
Rec mi Pavle, je l' te strah?
Ferma pogan, vrát mi dah!

A prid trimõn Pavle zĩho,
na šče sárca nãgne pot,
govorãjku jepet nãcme,
učinĩ tamãšni mot.

U PRIPEJKU

NA gomili u pripějku
iznad stinja rojčič blišćí
i glavã se tiću pružo,
iz goščice caklò svitlí.

Inkantã se tić nad zjãlon
i sve ú nje infišo gledò,
is hrelĩma inkordãnin
na kupĩni kosćic predo.

Po konalũ brodi jidru,
kapũc cĩvko u višĩni,
a kad zmajã rojčĩc dvigne,
sam se nãjde u mišĩni.

Priko mejih i kolnĩcĩh,
skons za skonsen, otrov dãvi.
Rõsopost u koližĩci,
mravãc se u škĩnih jãvi.

Sũha bija u rukãmi,
i zvon prĩd noć lišo breco,
a vrũjci se nadĩmjedu,
zãla zmajã lančõn štreco.

HIT U KULIN...

I

HIT u kulin, meštre,
ostãv druge ještre,
sve po redũ jĩj is nãmi;
i viruj mi kako mãmi.

Iz vrićice fetu kruha,
u kupũsu nohat puha,
dvi sardẽle, nã, sa dlãna
ne bacelãj da je rãna.

Hit u kulin, izĩj slãje,
jer ko hãje zã dvi sãje,
ne miritã žmul bevãnde,
ni kus loja s druge bande.

NĚ će meštar ov do duga,
na žurnâti ožéta spuga,
a na domu od nedlje
do márovice išće di je.

Dva napárstka kamomíla,
ol bičérin vinã cila? —
Pruž lopátu, čápa veće,
Posárč skvãru isrid teće.

Zalôž čágod. Makâr jágod.
Prikarstí se, ne garstí se,
od čarníce ispód slime
ostálo je samo ime.

Smričálina lize
kako subitãna,
izíj, meštre, gize,
ne ji nikad slana.

PASA JE AUTOBUS PRIKO ŠKOJA

KAD ti priko nedíje,
dvigli mu bije
ispod kolã,
i poče stenjãt,
šuškot, trepecãt
nimo selã.

Kad se zaleputí,
Lukeša se smutí,
Mênetu olprênu mûl,
Períc razbî žmûl,
pristraši málu Mariju
niz peškariju.

Tarčí, šmarčí,
ko guděj na smarděj.
Marnjí, ríče,
stenje, hríče,
i biží kako jarúh
prid šákon mûh.

Sibe skoči na gomílu
Franič pústi kobílu,
ženske se impjantále,
glave nad meje išále,
is rukámi nad očima
gledodu za kolíma.
A stári Fabiíc se zabjěhnu.

Ono von ga, nã,
dóšo je, dóšo,
mulë strašinãt
i pineze škajãt.

A svi su se prignũli zemjã
ka i pri,
kad je izbjeñnu.

MAŠKA U FUMARU

Ko da iz dvorã niko dozivo
tri putã redon: hod Marija,
já bídna skrúšeno olgováron
kako karšćánu, božja kumpanjija.

A šilõko je zãvilo priko kuć
i kako da su zašũškole kosti,
ol šćap po láti šupje zaklápo,
i glásnuli se nedohõdni gosti.

— Istiha zaklét, šojèt u putu, na raskrĩžju,
kako pripáson is svetin pason,
u pustinji — rič molĩtve izrěć,
tri pũtã redon, skrúšenin gláson!

A kad je skons vitra fermã,
munjã na dvorũ pec rasvitlĩla,
u fumarũ je mjauknũla maška
i jednã zvizdã nad mũrvon zabilĩla.

KAD SE POD OBLOKE ZVONILO

DONKOTU se pipa ugasila,
a vij je závi još žešće,
Ivánici je rič u gárlu zadlla,
i čula je da po plôčju plešće.

— Ol sagnjít, ol otarhnūt i opàst,
od gráda i pústih mokrín,
bože zaklôn, bože učin,
ne dáj ogradu nevidini popàst.

A kad je zalampálo,
zasvitlilo se priko češmîne,
u njon se ništô inkantálo
ko kar u žiloh da stine.

— Isûse propéti, za náše grihě, oholije,
nevírstva, zla dila, za kletvé i sosti,
sve muke, tarpjênja i pot ča se lije,
ũ ruke tvoje i prah — i kosti.

Onda se pavedrič ukazâ;
ko da je hotínjen oblok rastvorí,
Dônko je trudno glavnjîcu išâ
i žerávu u pipu otruní.

DO NOVEGA BARSTA

OBRÁZI nagrišpâni, pársti nad gomilon,
bradâ kako ščetîna.
Tebi, bâbe, voščîna,
a meni koščîna.

Nevêra i mártvi zvoni,
učín zlamen od karstâ,
ni već u svići uja, ča doni, doni,
... do novega barstâ.

PARVA PUTOVANJA

BESIDE

U SKONSU narestũ svijúć se u luke,
a šijún ih nosi priko gomil srih.
U razblišća lásnu ko zgárcene ruke
i smírene sájdu iza škúrih mírih.

Iz dubín ispliju na dvorě i práge,
a kraj trúdih stánu kako inkantâne
i kad se oglásnu niz doce i dráge
nad godišća pústa uzdvignedu dane.

Gásidu se přiď noć ko svičã pod slimon,
glavnjĩca u šáci. I nikũď niestánu
s vitron od nevěre i s marčěnon plimon
da s novon nevõjon iznova ustánu.

PARVA PUTOVANJA

DRIVO, do dríva,
a sváki jarbul se cimo,
oči se s rešpěton dvižu,
a glavà samà klímo.

S levùta narànča zavonjâ,
vinò se u bigùnac prilijě,
a stráža glavu nagínje,
i nikò se u hodù smijě.

Još se bilílo jidro
dalekò usrid konalâ,
i dokli je díde mihe vežlivo,
sletí je golub iz grundalâ.

Palâci i críkve
sve se je svitlo činílo,
i díde je pomálo pravjâ,
a svima kako da se snílo.

KOMINI

KOMINI su spomen dávnega díťinstva,
kad su se rajáli parví sni u námi,
u njima se kriju pústa dobročínstva,
kojâ smo cítli u krisu i brámi.

Pašijúnka juga i škropč i mraci,
ol u sri jenâra huče bura oštra,
a žeráva grije kâko sunca traci
i cidi se kâpja niz čárna komòštra.

Tad sidéc u krâju na stáremu banku
is nogón na biji suhe borovíne,
ume dva matunâ izdúbli bi janku
oli kolížicu s ugjen od češmíne.

Gradili smo bárdá popěškon u lugù,
slagâli ugjévje ko kuče u griži,
potezâli spicu po istemu krugù
i gledoli svácu, iskre na lopíži.

Išáli bi glavu ne poznájuć viha,
kad bi došle ríči do graníce uha,
i jidрили brivon jutarnjega smihâ
na lajkému lahu primálićnjeg čuha.

HUMAC

KAD smo bili máli jedvá smo čekoli
da dójde svéti Ivân i Pával,
da nos odvedú priko varhã
šest mij dalekò,
na Humãc.

Jáholi smo na mulíma, zapárçeni u sedlá
i gledoli kako se modrí more
ume Šcédrón i Korçulon
i kapělice po putíma,
»Duše od pargatôrija« i »Svéti Juraj ubí zmâja«.
A kad bi zapuhã vitrić
zavonjáli bi jáče
mártine i smárçe,
brodi bi išáli jidra i more se nagrišpálo...
Barlôg i loķve na Planí,
sve non je to bilo veliko i čudno.
A kad bismo sa Petrâre vidili málu críkvu
i kućice pokrivěne pločjen,
u námi bi ništo zadárcalo
i uvik je ti dan bi vědar i svital.
Sve non je bilo drago,
gomíle prid kućon obrésle kupínon
i starínske postěje pokriveně sukâncima od peče
na koje se nismò mogli uspét bez banka.

A crikva je bilã i puno je u njón svitlosti,
i svi smo unùtra slobodni bíli,
nismò čutíli straha od »svetogárja«,
ispriđ vrát smo píske vádili
i s njima se isigráli.

Na pijáci smo na balún igráli
i uvik non je bilo žal ča ní i u selù pijáca.
Sváko jutro bi nos zvončící probudíli
sa múlih ča su prohodíli
put Gvardišća i Kordùše
put Močâvca i Vija dóca
i nikad non ni bilo žal...

Dosta je od ondã vrimén pasálo.
Sváki dan su prohodíli judi i živo
ol' put varhã, ol' iz varhã,
proginjáli travù, kíce, darvã, šumu,
mućili se kãko ználi.
A dici je i sad drago na mulíma priko varhã
ka i pri.
Ma mi kad dójdemo iz svita na lito
ne gremò na Humãc.
I kad bismo išli ne bismo ga nášli.
I bilo bi non žal.

DIDI

OČI inkantâne.
Rič iznútra skonsâ,
kroz refule i kroz plime
i kako dan pasâ.

Škúre jakête,
márčina, i sukno.
Maškinl, i grevi
i ščapi, i lúkno.

Trudi i nedáce, draginjë i nemoć.
Kad motikon mášu
misliđu na láze,
úzle zauzlâne,
intráde i dicu,
vitre razmolâne.

A kad riči zgùsnu
skonse inpjatáju,
raščámadidu veje
i glave išáju.

FIBRA

A SVE suško sláma i u glavl hmuto,
kako da se kajlč na morëti vájo
i sinjál se penje i linije skáču.
Ko gozdënu báčvu niza stine tájo?

Zeimbác na mirù grizë bokún pruta,
poj se ondâ uspálu pod boron jagllice.
Je l' to iz gustirne zavonjála ruta,
ol gásidu sváču, pribárške i kice?

Suškodü provislâ, ko gázi galije,
sve će kakò hoće, a ništa po nášu.
Jedân stári máli mácon balún bñje,
a svi ga se judi is pripëjka strášu.

Prazni karatili nindir rebumbajù,
i kastanjér hmuto kako na dezmëzu,
to dilodu múlci, a strane oldajù,
a ništò je svu noć... razvalilo tëzu.

A sve šuško sláma i u glavl hmuto
kako da se kajlč na morëti vájo,
usidrenu barku špírit skonsa izvučë
i gozdënu báčvu niz sike oltájo.

KAD SMO U POLITAK HODILI

OSAMJENA pōja, bori u Stinámi,
svenūla branica, bušini i rízve,
bádnji u konōbi, grožje pod gredámi,
još su u remūrću šešule i dížve.

Kolnici i lázi, doci i dočiči,
čehuje greštvina dubokō u líšču,
gomile i škrápe, tákji i kolčiči
i dicā ča zárna ume prúćen išću.

U ovū štajún smo priskakāli meje,
polítak iskáli niz strane, dočiče,
po pútih igrali na balún od preje
i pritarkivāli vale i račiče.

Gledoli niz more u bonáci barke,
mislili na vitre u váloh, konálih,
diloši vartila i brode od kárke,
gradili paláce iznad žútiš žálih.

Pojemátve láze odiju u rumen,
dicu i težakē zemjī približidu
— kako i kopánja, — i u sváki grumen
i u sváki busen tad se užívidu.

Pok u njima nove nabújodu plime,
rastvōrenih zinic gledodu niz poja,
kako i mí nikad. I ko dobro sime
u njima iznīkne ona ista voja.

VRIMENA, GODIŠĆA

SUNCA, čmādi i godišća
uvik čarvi u gredámi,
pávučine nad ponáron.
Jedvā duhāt san u slámi.

Grušála se kar na stínju,
ostájole kosti gole.
Od lantērne do lantērne
trepěcole noći, pole.

I sinjāli po učélkih.
Libān stezā priko pasa,
nagrišpavā koru dlána,
vri u tistu oriš kvasa.

Gargurōve čárne mise,
hak udárca priko šćútiš?
A kad lásne sik kosirā,
zvek zaplije iznad pútiš.

I bilí se po varsima,
rašćara se do pod kožu.
Od pihánja mezgrē zriju
ča néćedu bit pohōžu.

KONOBE U JEMATVU

LITI u njima dicà išću hlad,
a zimi malo tepliné,
u jemátvu mast zavonjâ
i svitlost se nazâzre iz dubiné.

Nedîja za nedîjom. Pri sunca istôka.
A klâpju šešule i šuš kodu misi. Modrí se priko
Bračâ,
i prašcí žuj od škrove, i zamášćena plesnâ.
Oli cinko obruč ispod nabijačâ.

*

Kad bi se Mikûla na turan išâ,
a Marâ nastâvila spâru,
počéla bi funcijún,
i Donče zázvo pásju páru.

A kad bi Pavo zabeštímâ,
Marâ bi, mejsûsovo, izustíla,
i dicà se uzhoiščola iza báčve,
i Katâ vridícu ispustíla.

*

Ma jemátva u čas pasâ, i ogrêbci izâgnju,
i másline počmu rebumbavât po badnjícu,
a dicit za rešêrš jedíno ostâne
koje súho zârno ispod gredé na kobolícu.

NA SKULU

LIBRI su dóšli iz Splita
i svâki je friškínon vonjâ.
Nekâ je kapôtić bi tisan i star
niko nikoga ni sinjâ.

U muću kako litnja riba,
ko gledó kufer od sláme.
Ma nikad već kosíće lovít,
ni brodíće puščât, pun bráme.

Nikad za velon tičicon tarkât,
ni príd noć polítak iskât,
pok potan is nogámi od čarnjeníce
na banku kraj ognja zakjât.

KAD OČI ZATVORIN

I

KAD oči zatvörin, armönike jirajü,
a didi is popěškon po glavnjican tučü
i mladíci pismön skonsájü
oli se ümučec ispod ponistor vučü.

A nona více: — Ne ofarcüj se, sinko!
— Uz stablò, do gnjizdä, jës kušo? —
A kríve se grane uvijü,
i niko nonu ne slušo...

Márcina. Kapöti in vëla,
još jedân tánac na preju,
a didi u kantunü, kako da su u repâru,
podpunteľáli meju.

II

I SAD se po putih dicä igráju,
s rukámi od káške púšćodu broďice
i kako po rávnen uz ventânj se penju
i po smokvoh prugje napínju za tiće.

A márcine već ní. Ni kapötih in vela.
A barž ni tánoc na preju,
ma i sad didi u repâru
potpunteľáju meju.

I kar nin na suncu iznova uzâvre
i zatêg se ujme i odma rajzájde.
Ní ča se hoće, a pot na stinü u čas ostíne,
ma u ton brivi svak sěbe jednoko nájde.

MASLINE PO ŠKOJIMA

MASLINE PO ŠKOJIMA

I

O, MASLINE po račích i po škřípích i fužích,
ispod sělih po gomíloh,
o, másline po dočích,
i po pojih, u stiněma
i po škrapoh
i po rapoh,
sve masline po škojima.

O, raslinje u lipoti,
na ravnicoh i pri bándoh,
u starině, u mekotě,
u tustoči i u hladě,
nasrid rāvni i u smřičju,
u pustoši i u vrísju
i na suncu i u hladě.

O, varhōvci izīdeni,
jēdre grane savijēne,
máli gārmi izgrīzeni,
vela stablā po pōjima,
o, gropīve, izgārbjene,
nakrívjene, izgārčene,
sve másline po škojima.

Isičene, osušene,
mládo líšče na mulīma,
ogōljene, zapúšcene;
kripost uja, snagā vinā.

Čvarčí piščí, popucuje.
gási, dimi zadušuje
zelen drivo iz komină.

O, grěvaste i čvoraste,
súhe žile izdílone,
izlòmjene i gròpaste,
krive grane nad putîma,
škojarîce i lástovke,
mále, vele i fástovke,
sve másline po škojîma.

II

KUPJAČINA, beračina,
podkresivăt i prikapăt,
téški posâl, mála cină.
Méke žile, tvárde bije,
kako dláni na rukámi.
Mučni posâl, svej po námi,
tilo gárči, kar non pije.

Málo uja, málo vină,
vele skále, žúj na ráme,
téški posâl, mála cină.
Igră párstih prozeběnih,
is kjučícen pokuckùvot,
ispod stábol protarkùvot,
sparta máslin pokùpjenih.

Vrića tista, kápja pota,
tri mákine, kámenice,
kápja murge — grúba bota.
Po sve noći u konòbi,
plaćodu se berenîce,
plaćodu se kupjenice,
kásne ure, kásne dobi.

Túja spiza velè slană,
dva kostričă ume šáke,
téški posâl, mála hrană.
Mičíc júteg maravâna,
»turtejîce — kapùlice,
sardělice — smargòrice«
i bevânda barsatâna.

Súhe smokve užezěne,
šáka lánjskih kaloběrih,
rasplačúše prišúšene,
u korízmi gnjila murga.
Po žurnâti tri šoldína
za pol kvarta bumbažína
i pol lajta slábog burga.

Pláćodu se bereníce,
pláćodu se kupjenice.

III

ŠER Matiju, lúden jancu,
bocún uja u jemátvu,
za priznánje i krejâncu;
samo sad su podivjáli, starijega ne priznáju,
gospodarà ne poznáju,
kako náši šukundídi.

Júte kárvi, toko jámi,
pò dvi žare pavěčnega
od baríla. Ko u brámi
templa mážu, plesná, dláne.
I još suzu gorkê soli
ča je u muću čovík proli
i ne znájuć di kad kane.

A pulênta u pokláda,
zárno soli, oríh larda,
i na ognju plandâ kláda.
Dvi címule — svičâ uja,
jednũ suzu u rodákvu, po kupûsu dvi, tri kápje,
a u glavi muklo klápje
misal grúba, misal túja.

Skonse dajũ u gropíma,
sve másline po škojíma.

ARMONIKE GLASI

KROZ smárznute putě krájině dalěke
pronõsimo misal na mista i škoje,
a iz oštarje poput čudne jeke
armõnike glasi nestáju nřz poje.

Búdidu u námi uspomene smíšne
na ditínske dane, koje smo pasáli
u smihũ i brámi, karnovále gríšne,
kad smo sve čutĩli i kad smo sve ználi.

Bilo da prohõdu sváće priko selih
s nevístican bílin, is vencin i cvícen
i prilícũ tići leparšávi hrelĩh
civčec sa učelkĩh is punin glasičen,

bĩlo da pokláda probúdidu mládost,
pok đa zaborávi nevõje i muke
i očúti srična primaličnu rádost,
rasplandâ se plámik morbĩna i huke.

Armõnike zvuci nad kućon barčidũ,
u sárcima mládin vihore zavřju,
i sve duše dičje za njima tarčidũ
i kako u svitlost u njih se upřju.

MARAČ

*»Pol vejáče loza pláče,
a pol marča pupak vanka.«*

PRIMÁLIĆE čúti, mezgrâ i korénje,
puvci po granámi, u zemřĩ siménje,
vitar razvigõrac púše niz vinišća,
niz mačẽ i prúce, pribârške bez lišća
i kripost ulize u sváko stvorénje,
ribori po puntõh išáju kopíšća.

Na poju težací, na brodũ brodari,
u gorĩ pastirĩ, ná moru mornari
pozdrávjodu sunce ča svitlĩnũ rađo
i řivõt od mraka zĩmskeg oslobádo,
sve putẽ i vále rádostima řari
i svũd ih rasřpje i svima ugádo.

Oli priko neba obloci tanáhni
nad moren i krájen jidridu lagáhni
i búdidu spomen na ditĩstva dâne,
starinẽ travnáte, vitre razmolâne,
sve onáko bíli, vunasti, maláhni,
ko da su procvále grane impjantâne.

SUNCE NAD ŠKOJEN

I

PRIMÁLIČE dójde mládo iznad škøjih,
nabubridù mezgrě u svemu stablínju,
uzìgro se svitlost u borju i stínju
i sunce prošìpje rádot priko pojih.

Zacìvčedu jutron tíci po orših,
zazelení gránje murve i koprìve,
zabilidù vártli, oměnduli, slive,
zavonjáju roze i rute po lísih.

Teplinà ulìze u živo i tíce
i probúdi líšce másline, češmìne,
jávore i smokve nad buson kupìne,
po mejoh i lázih divje kokotìce.

Zapúšu maštralì priko sik i žálih,
zamodrí se more, zašumidù bori
očutívši kripot u drivu i kori,
zalepěcu jìdra barkih u konálih.

Klápjedu maškinì vazdàn po savùri,
zvonidù motìke po úskih fošálih,
oldajù grotámi po lājčícìh málìh,
čarnidù se pojen trudì i lavùri.

II

A ZASÌPJE uvik u litnja podněva
plámenon gorúcin stablã, živo, jude,
stínja, putě, bore i ù pojih trudě,
svitlí nad selìma; pústa sridadněva

párži, páli sunce po lozjih i grebjih.
Začvarčidù čvárski iz smričã i smárče,
šušurávi šumi po karšìma bárče,
brenče po raslínju škøjánskih podněbjih.

Sad su putì sami i carùju lita,
ume stínjen slizi cvatědu u meji,
a smijù se griže nášon lúdon žeji
za ravni širòkon di zrijedu žita.

Putùjedu škoji niz širinù neba,
sunce š njima vládo, u krug ih zatváro
i plámen nadánja svéja novi stváro,
s judìma izgáro, práteć ih do grěba.

Klápjedu maškinì vazdàn po savùri,
zvonidù motìke po úskih fošálih,
oldajù grotámi po lājčícìh málìh,
čarnidù se pojen trudì i lavùri.

III

U PLIMI od sunca modre pojemátve
pálidu po škojih stablã i kaménje,
mokra se pelúšce zbijè u gruménje,
a trave poníknu kako za kopátve.

Na pojih uspláne po pribárških líšce
i svitlost obáspe ravníce i strane.
Máslina u lozjih savijèdu grane,
smríške i manjge slávidu godišce.

Oblicodu čele zímurád po plázi,
mornarí u váli uzdvížedu jídra,
olí u mandrôcích ispúšćodu sidra,
a cvatú bonáce pod caklôn u svázi.

U kacoh i badnjih drofí uzavřiju,
zaískridu vinã mlada u žmulíma,
ushmütodu ceston misi na mulíma,
i dicã pod liston čehuju olkřiju.

Klápjedu maškiní vazdân po savûri,
zvonidû motíke po úskih fošálíh,
oldajû grotámi po lãjčících málíh,
čarnidû se pojen trudí i lavûri.

IV

NAZÁZRE se zimi sunce priko škoja
da ogríje živo, lazéce, plazéce,
stablínje i tíce árijon letéce,
a za njín ostáje studen i nevôja.

Uspúšu se vitri, nastánu mejbâve,
ondã se uzbúco po konálíh more,
refuli regècu niz stine i bore,
a judi ki suncu voltajèdu glave.

Oli sa gluhačã zacívčedu cúške,
napínjedu plojke dicã za kosíce
i gonídu stínjen répke i strižícè,
uskodu niz vrísja za drôskima kúške.

A čekodu jutra i čekodu dneve
da obasjá svitlost sunčána i čista
kuće i konalè, i poja i mista,
da prostruji kripot kroz mežgrè i greve.

Klápjedu maškiní vazdân po savûri,
zvonidû motíke po úskih fošálíh,
oldajû grotámi po lãjčících málíh,
čarnidû se pojen trudí i lavûri.

OD postânka tako sunca, vitri, darži
mínjodu se škojen. Primalíca rána,
pojemátve kásne. 'Kako cvit od lána
modridù se vále kad sunce upárži.

Uz mír se izbíju skrúšeni i mirni,
oli s maškiníma klápjedu niz kale
i s nogámi téškim gázidu kroz sale,
ma u víke suncu ostájedu virni.

Koliž se zatvóri, obráz nagrišpâni
málo se podvigne, kad bura zavíje,
kánat se ugási i sunce sakrije,
a oni stojidù nad svin inpjantâni.

Ol se zgusnu dnevi i u skons rastvøre,
tad se sve pozábi, u rič ještar intrâ,
marčân se oldíje i glas podišâ,
a zablišcí svitlost usvûd ispod kore.

Klápjedu maškiní vazdân po savûri
zvonidù motíke po úskih fošálih,
oldajù grotámi po lájčících málih,
čárne se na suncu trudí i lavûri.

ŠKOJI posrid mora,
žalà i račíci,
po bárdima mista,
nad grundálih tići.

A sve kuće šesne
usrid zeleníla,
dvorè raširíle
ko gálebi krílà.

Protarkùju dicà
po kaloh, pijácíh,
rastvárodu oči
divnjíce po vártlih.

Tučèdu relòji,
oldajù godišća,
primálíca, lita.
Rojú se ulišća.

Po sve víke táko
po istemu redù,
pùt poja sanjivi
u razblišće gredù.

A ostáju mista
i prázne taráce,
stáre ženě uz mir
iščedu bonáce.

I klápjú motíke
niz bande, ravníce,
i sunce uspáli
putě i glavíce,

stablínja i dráge,
láze nad selíma,
i škina kopača
ča máše prid svima.

II .

A SAD je zapuhâ
vitar priko škoja,
kar čovičja štrápje
kroz selâ i poja.

Novi kant oldajě
kroz doce i vále,
petokráke svima
po beritoh pále.

Pod zvízdón čarnjěnon
judi se ustáli
mirni, rabotěžni,
buntari postáli.

*

Škoji posrid mora
žalâ i račící,
po bárdima mista
nad grúndálíh tíci.

ONI ČA OLHODU

S TUGON SE OLDILIJU

S TUGŌN se oldiliju,
svákoga sárčeno pozdraviju,
kad u tujinũ odhõdu
i mládost ostaviju.

Zakantáju u »ávu Mariju«
pod kokõn navar selã
i svak ih slušo s mukon u parsima,
a k zêmji prîgnuta čelã.

Kad mrak zaplîje nad miston
ne može se ni čuha čut,
múkli mir je u judima
ko da díl njích samih odhõdi na pút.

A prîd zoru zaláju pasi,
ukáže se po ponîstroh svitlost,
kroz plač se uzdísonje čuje;
to mat za sina moli božju milost.

MAT SINU ČA GRE PUT AMERIK...

SINKO, hod zbogon,
bila ti srića,
i blagoslovenò ti mlikò koje si siso.
Bud mi dobar u dalèken svitù,
imoy pomnju od životà,
i vrat mi se doma srićan i kuntènat.

Sine, ja san te karvávin žujima odgojila
i kolike noći nad tobon učinila
sto pútih i gládna i žédna
u nevòji i suzámi.
A ti si meni rázgovor bi
i milošća mojã,
kad ti je brat po žurnâtoh hodi
bolesnu me privárcó.
I sad kad grêš za svojón srićon
zá me ne misli,
já ću se pasät i s mánjin,
samo nekà si ti dobrò
i zdrávo.

Hod zbogon,
bila ti srića...

U TRUDU PROJDU ZIME I LITA...

NE čudidu se ničen.
Kad ostánu sâmi tũgã ih sapinje
i kako dáje od mora odmiču
sve se više u njima uspinje.

Rajzájdu se po kampima
na téške pijúnske rabòte,
na rukámi nabubridù žujì
i mišci skáču kako balòte.

Táko pasājù dani u potù
i mislíma na náša mála mista i dalèke škoje,
a kad šáju liste svojima, sakrijù tũgù
i píšu, je dosta kruha i mesa i ni barèn nevòje.

Kad se s kojín nášin stánu
bude nin za čas u sárcu lášnje
i činí nin se sve na škojù lipo i svitlo,
a grubo, škûro i tuje sve ovdášnje.

U trūdù prójdu zime i lita,
njihovi listi su sve rilkji i kráci.
A s mládošću umru i sni o vraćanju,
o škojima i mistima, o sestrân i bráci.

DVA, TRI PUTA NA GODIŠĆE DOHODIDU LISTI

DVA, tri pŭtã na godišće dójde pošćér prid kuću
i donesè liste u modrin, širòkin kuvêrtan
sa puno bŭl i tímbrìh.

To píše brat iz Los Molínosa ili Santa Fea
da je fala bõgu dobrò i zdrávo,
da je slànã isparila lino
i da su cine frementŭnŭ strašno pále
i teško je dóć do šòlda.
Da je bi u Bonezájeru
ma ní nikoga vidi od náših.
(Svak gre za svojín poslôn,
sad se sije šenica
i rabotò se po vazdân).
A máli Petrov neka još ne dohòdi,
nekã čeko da bude boje
i mánje nevòje,
jer težak je živòt pijŭnã uvik,
a navlíš danas u ove pásje dneve.

Tetu Luciju da ní vidi odávno,
a barba Lŭka dobrò,
sina je stávi u Ruzárij na skulu,
a onã staríja mu se odála
za jednèga iz Mlita.

I na kráju svih pozdrávije sárčeno i puno,
spomínje se ditŭnstva
i žal mu je da već nikad ne će vidit škoja,
jer je oslábi i puno ostári,
uvik u rabòti
i uvik u brizi,
i da ní dalekò od greba...

Dva, tri pŭtã na godišće dójde pošćér prid kuću
i donesè liste u modrin, širòkin kuvêrtan
sa puno bŭl i tímbrìh.

KAD SE VRAĆODU...

Iz Ruzarija, napišu, partijemo na sedan luja,
a kad u Split arivaju
svojima telegrafaju.
Kad se ukrcaju
ko da se rajaju
i ko da umire ništo nepoznata, nemila i tuja.

Na karmi sididū u jaketan blidin i onako siri
žalidu svojè mládosti
bez svitlosti i rádosti,
a govōridu »po našu«,
kako da se strašu
i u ričima nin skonsaju niki múkli jiri.

Iz konalà gledodu críkve, mista, bārda, poje
i pogled se ne odvārce,
a kār nin zadārce,
rázgovor fermaju,
oči nin zasjaju
i zaborávidu ča su pritarpili, muke i nevōje.

U dalēken svitū kroz godišća duga
nove su škoje stvorili,
obo njima govorili,
obo njima snili
i njima se veselili,
a kad ih nájdu gluhe, onda ih pritisne nova,
još gora tūgā.

ŽIVOTI PROHODU, ŠKOJI OSTAJU

P. Ljubiću

Životi prohodu, a škoji ostaju,
stari svit umire, novi se rājaju.
jedni o drugima sve to mánje znaju,
svak trpi i stenje u svojemu krāju.

Sváki na svoj način živjēnje provodi,
a jednò za drugin godišća pasaju,
sváki imo svojè muke i nevōje,
tako jedni druge pozaboravjaju.

Rilki dójdu stari i zgárbjeni kruto
i kad na škoj stánu čudidu se svemu,
jer ne nájdu misto svojēga ditinstva,
pokopaju misal počinit u njemu.

Životi prohodu, a škoji ostaju,
stari svit umire, novi se rājaju,
u snágami mládih živēdu i stari,
a plámen nadánja krípi ih i žari.

ZADNJA PUTOVANJA

ZAJĬDRIDU svēja nikón friškon brĭvon,
ma žīvōt ih lomi pučinón dalēkon
kako i na krāju i pod istin drĭvon
odgováro iston garčevĭton jekon.

Penjedu se misli ko uz grānje mliči,
skonsi se jāvjāju u dubináh svisti,
sve gušće i težje postájedu riči,
a mánje i rilkje dohōdidu listi.

I ako nin kosti mora ne pōžēru,
isto dōjde vrime zādñjen putovánju,
ragāñĭ, fortūne sve snāgē razdēru
i na kraj izájdu u nevōjnen stánju.

Králki vik čovičji kako hip prohōdi,
sváko novo doba imo nove cēre,
vapōr sa vapōron nĭz more odhōdi
i gnĭiju u váloh barkĭ i bracēre.

A na ukrcánja uvik novi grēdū,
tvárdi kruh mornárski od devet kór jĭdū,
sve jedān za drugin i po isten rēdū,
zriju u nevōji, cvatēdu u jĭdū.

KAKO PRI

SVE nin se činí da ni roze
ne cvatú kakō pri,
i da mladĭci ne cútidu bavu,
a ni misec ni kakōv je bi.

Jer godišća klápju po godišćih
i po glavámi napádo čmad,
ma primálica isto uzbújodu okolo njih
i jednoko nin zavonjā zimurād.

Nē zno se je l' predo ol čeko
da priko škoja zaregatā šijún,
ma Trúdni je još onda reko
da i u kampū parvĭ propádne — pijún.

A sváko lito gledodu priko lázih
hoćedu l' vidit da koji oblačĭc priletí,
ondā prid jemátvu dōjdedu daržĭ
i poje iznova zazelení.

Je l' nova nevēra priko varhā pasála
ol se je dan za njón nazazĭ,
cútidu sváku mladĭcu ča se obnávjo,
ma ništa nin ne bude kako pri.

DRUKČIJE SE UKARCAJU

I SAD u rasvanučê
zatrúbi za Gradinom vapôr
i pri neg se voltâ
perjánicu ol dima zatákne za bor.

I sad se prid peškarijon muli isvežiju,
a do mosta zatárne ráme,
i sad paćûgi,
i pozdravi,
i kuferi od sláme.

Ma drukčije se ukarcáju,
u pošti i na karmi sididû,
drukčije gledodu obloke
i drukčije kraj mákin stojidû.

Nemoći i sad ispominju,
likārê, poslê i nesriće,
ma druge su beside sazdrile,
a drukčije prinišodu i vriće.

BONACE I VITRI

VITRI

KUKVIŽA priko gomil,
iz čmádine blišcí,
iznad trímã vitar skonsã
i sajëta zasvitlí.

Refuli priko škoja
lomidu kríve grãne,
i redon u remûrc
čapînju čmádi i dâne.

BURA

ZVIŽJE bura nad grundálih,
iskre nosi uz komín,
ispod pločih se uzvije
i júši se put višin.

Húče od jěštra kroz šufíte
i zažužnjí ispod nápih,
cibodu se sve másline,
i svi bori usrid škrápih.

Pok ulíže u miríne
i šušurâ iznad pútih,
a zatrěsê s komoštrima
ko da vájo brime šcútih.

Bíle pine po konálih,
u modriní krošnje stinja,
i još sirja síra griža
zelenílo ko da línja.

Zvížje bura priko sikih,
nosi pinu is pučín,
i kroz vále se uzvije
i júši se pul širín.

ŠILOKO

UZJÚŠI se jugo uvar kûc i pútih,
iznad dôcih prójde mokrinón i hlāpôn,
dvi, tri škúre peče obloka uzvije
i grundālě pospe kápjami i slāpon.

Plime se podvĭgnu. Priko sik narěstŭ.
I usvŭd po fŭžih ča ih more pláče
hučidú i bučú. Durnjí usri buška
a sve bíli jāncić do ŭ škripe skáče.

Tučědu maškini — dláni kako kora
od grúba gluhāčā — zaškúridu dāni,
mŭnjě zasvitlídŭ. Vitar škuron udre,
obáli travěsu iz žice na lantāni.

RASVANUĆE

NAJPRI je pivac,
hrelima zalepěco
i zacvíli šćenac.
Mārā se je ustála
ogānj naložit,
a nindīr na Starinámi
zaklápo je zvonac.

Nebo se zacakletálo.
Glūšac se za gomilon uzmahā.
Iz ploče je ogānj
vas dvór obasjā
i skons novi da.
Míkić je na láznici zakášjo
i dan se kroz ponīstru išā.

MARTVI ZVON

KAD je zabrěco zvon
Marūša se na prágu nášla.
Na pálu se kokot pošušti
i noć je iz teze izášla.

Na ognju je zaplandála glavnjica
i hlād je priko prága lāsnū.
Barsáta je u gárlu zaglogoćála.
Tovār se iz kućice glāsnū.

Škrōkoj se inkantā nasrid točā,
još je niko vodu zapū,
onda je dide motičicu uni
i cvil kjūčā se ču.

SKONSI

Bože moj bože, ko da smo páta.
Íša te pesti. Čápa timún.
Letít će ždráli příd noć na játa,
a pozést će u vártlu limún.

Kako spužíc na listu od blitvě
da te ne slomi grād oli šijún,
dobro je: riči, sosti, molítve,
ma sad je došla nova štajún.

I sve godišće po godišće,
a na svarhu činí se račún.
Ni tebi, sinko, ně bilo nišće.
Ma íša šáku, zatěgnũ zbolcún.

Jednũ za drugin, klétve i beštíme,
i pláč i trisku i kanat i smíh,
odnít će bliščávcí, vihor i vrime,
skonsi se ćutu, búco priko svíh.

Od glāda, nenādĩnje i ráta,
bože moj bože, ko da smo páta.
Šákon po stolũ. Čápa timún.
Drugi su dnevi i druga štajún.

BONACE

U RAZBLIŠĆE se ujmu bonáce:
i bāva učās na žalũ krepā,
obloci se obĩsidu kako štráce
i nikā čmād u jude se kalā.

A kad noge bose savũru dotukāju,
máknu se pusi i mrāvi na kori,
ćúk umũkne na krāju
i zablišćidũ se bori.

BLIŠČAVCI

BLIŠČAVCI

VITAR vārkhôn nosi ismécene dāne,
a svičā od uja žmirí na komū,
pot niz škina lize, voltājū se strāne:
beštije, palāci, mora u rogū.

Kāčic nī čitanka... Bonāca iznad mīst.
Svičā se ugāsi, a narēstē jidro,
kar se uznemiri. Privārne se list.
A švere ne stāju kad zadīje sidro.

Sve žužnjidū zvīzdē, klāpju po čelū,
iskre ispod nápe — prospu se po krāju,
a misec tamášno tâncu po selū.
Hip odnesē brīva. Bliščāvci ostāju.

ZAPREĆONA ISKRA

*»Svu noć sjála svitla misečina,
u po noći krvav daždíc páde.«*

KARVÁVE sikire na dno mora pále,
lumíni trepcáli ispid slik svetáških,
kvadrih i oltárh od meštor mletáških,
kolóni i kmeti napučíli vále.

Svi zábjeni skonsi, sva plovjénja nočna,
gusarske galije na debèlih morih,
misečine púste iznad kûc i dvórh,
vitridu iz sárcih kroz hotínja móčna.

Zaprećona iskra kad i kâd uspláne,
razgorí se plámik one iste kárvi,
kroz riči i dila, dobroté i kripost,

kroz muke, nevôje i kroz júte ráne,
jávjo se dešpèton i snágón ča márvi,
glavámi išanin ke ne mole milost.

SKONSI U RIČIMA

MINJÁLE se zime, primálića, lita,
na istemu škôju živíli dvā svita.
Jedñ se svijáli po karšù i griži,
sve snāgè dāváli motíki i mriži,
drugi čisti, svítli kudgôd su hodíli,
smihatánja, kānte usvúd pronosíli.

Ríči skonsāvāle po pútih i pojih.
ma rílko še čule iz just oníh bojih,
ča su veće skule u Mlecih učíli
i jazíkon téškin puno začíníli
sonètih taljānskih, kancônih latínskíh,
učenih besídih i pritâč starínskíh.

Glāsi se ditínstva sve mánje jāvjàli,
kad bi izmej sebe o škøjù pravjàli,
ùjutro, dalèka slušoli zvonjénja,
a roníli večer čudna govorénja
i slāgáli verse primúdre ma hládne,
na jude ne misleć, ni site, ni gládne.

A dicà iz pukà, zákna... šeminârij,
postéc duge dneve i moléc ruzârij,
na izámih uvik mej parvìh izášli,
i kako kurâti po mistih se nášli,
uz tujínski govor po nášu zābili
ko da mláde dāne nīsù ni kapíli.

Po sva popodnëva tercilju igrali,
ol is lajkôn misli tarácon šetáli,
u káču hodili, po pútih befáli,
i nad cílin stádon glavámi stresáli,
ter se bogojúbno pukû štipiváli,
kad se po lantínoh mártvi targuzáli,

Rad Marula versih svi su se zgrozili,
ki su na harváskén od Judíte štili,
začinjávce fárske, kakogod ni njëga,
nisu razumili, niti zarad čëga
jazikon čobánskin slážëdu te pisme,
gospodár Tvardájski sasvín ih je isme.

Pučáni od ještra za sebe kantáli,
leutášë slávne nisû nānkle ználi,
kad su dóšli libri ko da su po nášu
od onih is krája, hòdec bi u pášu,
olí nad komínih za večërih dugih
stári ton prihājā od jednih do drugih.

Prošla su godišća žvelto il pomálo,
ričih nerečënih sve veće ostálo,
u judíma vrili i jidi i jiri,
škojen prohodili i zvíri i žbîri,
a skonsi u ričih nisû se minjáli,
neg čekodu uvik da bidu zasjáli.

PRIMALIĆA NA ŠKOJU

PRIMALIĆA se óde ūmučëc podvignu
kroz kopnjû i kroz maštrālë,
jesen zazelení po gājima
i tić sleti nad fošālë.

Čuda, pašijúni, iz mala ditúnjstva,
mičiči glogöcu, feca u žmūlima,
mizarôle, skonsi, motíke regëcu,
rascvatú se stára sarnā na mulima.

I smokve mličidû, kostríč ispod mejih,
uzbújodu vitri i spletú stablínja,
a mezgrë pod koron grānāmi uzvríju,
sunce se nazázre nad srebrò od stínja.

Dicā protarkùju niz pütë i láze,
nindír kraj sukrižnic zarevë tovâr,
iz fošalā glavā za glovón se išā,
a kroz škinālë inkordāne propišcí kâr.

ŠTAJUNI

PAŠIJŪNSKA juga,
kad i kad škropāc,
čmādine i mrāci
i mūkli hropāc.
Misal se čovīčja
sve dubje sakrīje,
a svako smarknūcē
friška tarmuntāna
priko škoja brije.

Čarnjēne vijōle
i dih od murtēle,
i dvi stāre ženske
isprid vrāt su sele.
Razvigōr je sāšo
u puvke i kore,
hlāpon primāliča
varbēne dotāko,
spustī se na bore.

Kad mēzgrē nabubru,
ruke se ko spuge
za rosón isprūžu,
ōd mala ditūnjstva,
u ovū štajūn.
I pūt se olkrīje
po karvī i stopi,
i skonsu trečākā
ča po provi škropi.

ŠKROKOJ

PO sve dneve juga,
i cīdi niz slimu,
a mejbāve vitra
zauzlāju plimu.

Niz strāne i doce
mokrinā propišci,
reful bore stresē,
učēlak zasvitli.

Nazāzre se sunce.
Kokot ispod strihe
krilīma stresājuč
sājde pod orihe.

A sve tāko prōjde:
lozjā i stablīnja
i kār ča ostīne
i čmād iznad stīnja.

Ma čovik ostāne
na lāzu inpjantān,
škrokoj náprid potégne,
i zablīšci mu se dān.

SMOKVA NA GOMILI

Po svu zimu bonáci se ozire,
mokrinà je grízè, vitar otresìje,
a kako da iz stinë izvìre
u svákon se kici nov pupak olkrije.

Troskot gomìlu i koren ovìje,
i továri ogúlidu koru;
a kad se nevêra ú nje zadìje
sva inkantâna ocúti zoru.

I KAD BÌ SE MOGLO

I KAD bi se moglo vrätit
bonáce ditinjtva
kakove su bile,
gánčice i misli,
varhòvci i grane
isto bi se svile.

I kad bi se moglo
pütè, sunca, vitre,
i bárdà i vále,
tarpjènja, besìde
i bünè i dneve —
iste bi zvìzdè pále

u sne i na dláne
u sárca i oka.
Iste stíne, poja,
jubávi i sosti
žujì, míšci, ríči
i ista nevòja.

I kad bi se moglo vrätit
dóšli bismo trúdni
do iste gomìle,
iste bismo kânte
po toćih kantáli
i iste verùge kosti bi lomìle.

Stazě prid nogámi,
i škrápe i rápe,
ščāpǎ u rukámi
i kuće i stínja,
škrápe, škrápe, škrápe,
i sva mora sínja.

Grevi pod lozámi,
pribárški i stope,
divnjě is kozámi.
Smokve po gomǎloh,
stope, stope, stope,
utline po grižoh.

I kad bi se moglo vrātīt,
isti bi se pūtī
s dnevima isplěli,
iste bi korūgve
po iston nevěri
i jidarcā ista
na sunce izvěli.

PISAK

IZMEJ toliko písok i stín
svaki je drugemu pohōžu,
a niko ne brojí kolíko se otúpi oštrín
dokli se táko složu.

Jedân se za drugin iskorubâ
i more sve očisti
i sve istarmâ
i namísti.

I bote kroz godišća ga opěru
s vitron i solju. Friži se istúpu.
Ma sike po valoh drukčije se deru
i nikad se od krája ne odlúpu.

RJEČNIK

Arija – zrak, uzduh

arivat – stići

Bacelat – mariti, brinuti se
(i buncati u ognjici)

balote – buće, kugle

balun – lopta

banak – klupa

banda – strana

banica – sitni novac (20 fil.)

baril – drveni sud (i mjera)

bark – vrst jedrenjaka

barsata – pokvareno vino (mufa)

barž – možda

bava – vjetrić, struja

barst – cvijeće masline

befat – nametljivo se ponašati (ali
i šaliti se)

berita – kapa

beštija – životinja

beštima – psovka, kletva

bevanda – piće (od dropa i vode,
drugo je vino s vodom)

bićerin – čašica

bigunac – drveni sud za preta-
kanje (2 hl)

bija – veći komad drva, balvan

bilil – čeznuti (i polako nesta-
jati)

blišćavci – blijesci, blišćaci, svi-
jećnjaci pred očima, prvi od-
blijesci zore

bocun – flaša, staklenka

bokun – komad

bota – val, udar

bracera – vrst jedrenjaka

brama – zanos

branica – vrst trave

brecot – zvoniti sporo (kao na
pogrebu)

briva – zamah (broda)

bugnut – udariti, zagrmiti

bumbažin – vrst grubog platna (za
radna odijela)

bula – marka, biljeg (mrlja na lozi
od peronosperae)

bušin – biljka (poput kadulje)

burg – vrst gruboga platna

bušak – šuma

Caklo – staklo

cera – izgled, boja

cimot – zibati se, tresti

civkot – pijukati, živkati

Čar – čaranje

čarnica – žohar (i zemlja)

čarnjen – crven

čarnjenica – crvena zemlja

čehuja – dio grozda ili mali grozdić

čejadin – čeljade, čovjek

čežaj – peteljka na kojoj visi plod

čmadina – magla i tama

Čapat – uhvatiti

čimula – sredina kupusa (verzota)

čurnut – nagnuti malo, popiti

čúška – crvendač

Darž – kiša

darži – kiši (i drži)

dešpet – prkos, inat

dešvan – raskliman, rastavljen

dezmeza (na d.) – sud od vina

koji nije pun

dilot – djelati, rezuckati

divnja, divnjica – djevojka, djevojčica

dižva – manja drvena posuda za prelijevanje vina

draginja – skupoća

drivo – drvo

drof – drop

dupli – dvostruki

durnjiti – tutnjiti

Faca – lice

far – kukuruzovo brašno

feca – talog (od vina)

fermat – zaustaviti

feta – kriška (komad kruha)

fibra – groznica, ognjica

finit – dovršiti

fortuna – oluja

fošal – jarak (kod dubokog kopanja)

frementun – kukuruz

friž – urez, zarez

frižak (friški) – svjež

fumar – dimnjak

fužić, fuž – šupljina među kamenjem, procijep

Gančica – bajka, priča

gariful – karamfil

gira – vrsta sitnije ribe

giza – čvarak

glavnjica – goruće drvo

gluhač – grm iz makje (porodica smreke)

goščica – vrst trave (u kršu)

grebja – komad zemlje, čestica

greštvín – nezrelo zrnje grožđa

grev – korijen stabla

griža – hridina

grop(iv) – kvrga(v), čvor(av)

grotam – kamenasti teren (naročito težak za obradivanje)

grundal – streha

gudej – vrst kornjaša (napada na smokve)

gustirna – bunar

Hit(it) – baci(ti), hit u kulin – baci u želudac, izjedi

hlatot, hlinot – ljuljati se

hmutot – mješati se, burkati (vino u mješini)

hotinje – htijenje

hrela – krila

Humac – ime zaseoka (stanovi i polja)

Impjantat – uspravit

infišo – netremice

inkantat (se) – zaustaviti (se), začarati

inkordan – ukočen, ukrućen

intrat – ući

intrada – ljetina

injul – tanašan, slab

iskorubat – izgladiti

ismečen – zgnječen

istarmat – izmučiti, ovdje obraditi

išat – podići

izbijen – ovdje zbijen

izbjehmut – naglo nestati

izdilon – izdjalan, isjeckan

ižame – ispiti

Jaketa – kratki kaput

jančić – janje

janka – jamica

jaruh – jarac

jenar – januar

ještar – raspoloženje, naoštren

jist, jiji – jesti, jediti

jiravat – zaokretati

jušit se – dražiti se, uspavljivati

Kača – lov

kajić – vrst brodice

kalade – čmadi, magline

kalat – spustiti

kale – ulice

kaloberi – rogači

kamik – kamen, stijena

kamp – polje, njiva, prostor

kanat – pjev

kantun – kut, ugao

kapit – shvatiti, razumjeti

kapuc – vrst ptice

kar – krv

karatil – manja bačva

karka – borova kora

kasil – mrtvački sanduk

kastanjer – bačva od tvrdoga drva

kaška – glib, blato

kica – mladica

kiče – zeleno granje (hrana za koze)

kjučić – drvena kljuka

klapot – udarati

kobol – maca s groždem i lišćem

kok – vrst uresnog stabla

kokotić (božji) – pupavac, božjak

koližica – krug

kolnik – zid (u mrtvo)

komoštra – verige nad ognjištem (za vješanje lonaca)

konča – začín (ovdje u pren. značenju)

kopatva – kopanje i vrijeme kopanja

kopišće – štap sa ostima

kopriva – koprivić (drugo je parina)

korugva – zastava

kosiri – vilice (i kosijeri)

kostrič – vrst divljeg zelja

krejanca – uljudnost, skladnost

kruto – veoma, mnopo, vrlo

kucin – psić

kučje – kamenje

kudija – kudjelja

kuk – hrid

kukviža – jejina
kumpanjija (božja) – društvo
kuntenat – zadovoljan
kunju (na *kunju*) – na kraju
kurat – župnik
kvadar – uokvirena slika, okvir
kvarat – četvrt

Lajta – lakta (ovdje mjera)
lama – sječivo, ostrica
lambik – kotao za pečenje rakije
lanča – koplje, sječivo, ovdje
 zmijski jezik
larđ – loj
lasketat – svijetliti se
lašan – gladan
lata – pleh
lavur – rad
lazi, lajčići – brajde, komadi ze-
 mlje (pri stranama)
laznica – otvor, prolaz
levut – vrst ribarskog broda
liban – debeli konop za opasivanje
 mošta u tijesku
libit se – šuljati se
libri – knjige
lino – lan
lisi – lijehe
lišo – glatko
lizot, list – gmizati, puzati
lug – pepeo
lukno – uzetost, nemoć
lumín – kandilo

Maca – veliki mlat
macić – prikaza (prema prazno-
 vjerju duh nekrštenog djeteta)

mandroć – dio luke (za manje
 brodove)
manjiga – plod planike
maravan – uzljućeno vino
marčan – vrst kosijera
marčena – martovska
marčina – sukno
mast – šira, mošt
matun – opeka
meja – meda, zid u mrtvo
mejbave – međustruje (vjetra)
mezgra – jezgra, srž biljke
mičić – mali mijeh
mīr, mirina – zid, zidina
miritat – zaslužiti
miši – mijehovi
mizarole – drvene bačvice za
 vodu, vučije
morbin – obijest, raspojasanost
moreta – mrtvi val
muć (u *muću*) – mnoštvo (u mno-
 štvu)
murga – mutež od ulja
murtela – bosiljak

Nagrišpan – naboran
napa – otvor iznad ognjišta
navliš – naročito
nepaćan – pohlepan, požudan
nevidine – sablasti, prikaze

Odit – odjenuti
ofarcuvot se – bacati se kame-
 njem
ogrebak – u polju sakriveno grož-
 de poslije berbe
oldavat – odjekivati

oldit – otrgnuti, otkačiti
olprenut – naglo se prestrašiti
omenduli – bajami
omićot – omicati
oštarija – krčma
ostimut – ohladiti se
otarhnut – kad se grožde začne,
 a onda opada, nestaje
oziroť se – nadati se

Pačug – prtljag
pahaj – pramen vunc, paulj
partit – krenuti, otputovati
pasat se – proći se
pata – izjednačen, namiren
pavećno ulje – najbistrije, prvo
 ulje
peča – krpa
peluh – suho lišće od loze
peškarija – ribarnica
pihanje – disanje uzduvana čo-
 vjeka
pijaca – trg
pijun – nadničar (Arg.)
pipa – lula
pisak – oblutak
plamih – plamen
plavičica – grmuša
plesna – stopala
plojka – ploča pod kojom se
 hvataju ptice
podišat – podići
potpuntelat – podbočiti
poganija – jedna od prikaza sa-
 blasti
pohožu – sličan
pojematve – u značenju jeseni

pola – ravna kosa, strmina
politak – paljetkovanje
pomnja – pažnja
ponara – prozorčić
ponistra – prozor
popečak – vatralj
pošćer – poštar
pošta – ovdje mjesto za lov
 srdjela
pošuštit se – umuknuti, prikriti se
pōt – lonac (pōt-znoj)
pozabiti – zaboraviti
prašćit – peći, boliti
prav (na *treću*) – kolonatski od-
 nos (trećina)
pravjat – pričati
preja – preda, ali ovdje tanac na-
 preju ponovljeni ples (naprej)
pribarćci – brkovi od loze
privarćot – okretati
provislo – držak na vjedru
prova – pramac
prugaj – vrst zamke za ptice
pulenta – pura, kaša od kukuru-
 zova brašna
punta – ostrica, rt
puvci (*pupak*) – pupovi (pup i
 pupak)

Rabotežan – radni
rabotot – raditi
račić – rtić (drugo je račić)
rapa – rupa
rasplaćuša – osušena oskоруša
 (razrezani)
rašćmadit – razbistriti
razblišće – praskozorje

razmolan – opušten, oslobođen
 ražvejit se – razbuditi se
 rebumbavat – udarati tamo amo
 reful – udarac vjetra
 reloj – sat
 remurć (čapat u) – odnijeti, od-
 vući
 repak – vrabac
 repar – zaklon
 rešorš – naslada, užitak
 rešpet – poštovanje, obzir
 revelacija – revolucija (nar. et.)
 rosopost – poskok
 roza – ruža
 rozi – rogov (u smislu rujanja)

Saje – čada
 sajeta – munja
 saliž – pločnik
 sansir – mešetar
 sarno (i sadno) – rana na ledima
 tegleće stoke
 savura – manje kamenje
 sić – vjedro za vodu
 sika – oštar kamen uz more
 sinjal – znak
 sir – sijed
 skale – ljestve, stepenice
 skons, skonsat – trzaj, trzati
 skrepenit se – smrznuti se
 skvara – skorup
 slima – potkrovne grede
 smardej – vrst stabla
 smargorica – stonoga
 smrič – smreka
 smričalina – vrst zmije

spara – uvijena krpa koja se
 stavlja na glavu ispod tereta
 da ne žulji
 sparta – vrst košare
 spica – tanki komadić drveta,
 prutić
 spiza – jelo, hrana
 spuga – spužva (i bugačica)
 starina – ovdje neobrađeno ze-
 mljište
 stimut – hladit se
 subitana – prikaza, davo
 sukance – vrst pokrivača na kre-
 vetu (sukno)
 sukrižnica – raskršće
 svaža – okvir

Šcenac – zapon na vratima
 ščetina – praseća dlaka
 šcut – cjevanica, duga kost
 šeminarij – sjemenište
 šest, šestan – sklad, skladan
 šešula – drveni sud za crpanje
 mošta
 šijun – vjetrina
 šiloko – jugo
 škajat – utjerati (dug, porez)
 škinali, škina – leđa
 škrip – zemlja među kamenjem;
 procjep (kao škrapa)
 škrokoj – korak
 škura – drveni kapci na prozoru
 škrova – dio tijeska
 šofet – sklon nečemu, podlozan
 špirit – ovdje snaga, život
 štajun – doba
 štrace – stare krpe

štrapot – prskati
 štreot – palucati
 štuipivat se – čuditi se, iznenaditi
 se
 šufit – potkrovlje
 šušur(at) – žamor(iti), vreva

Tajat – valjati
 takaj – rašljasto drvo za podu-
 piranje loze
 tamašan – neobičan
 targuzat se – ljuljati se
 tarkija – kajiš
 tarmuntana – sjeverozapadni vje-
 tar

tarna bija – trnovo drvo
 teća – tava
 templa – sljepočnice
 tenjac – sablast, vukodlak
 tercilja – igra karata
 teza – kućica, gospodarska zgrada
 timbar – pečat
 timun – kormilo
 toć – mjesto gdje teče voda
 tote – tu
 tovar – magarac
 travesa – pregača
 trećak – treći val, koji je najjači
 trim – bunja, poljska koliba gra-
 dena u mrtvo
 trisk – grom
 triska – vika, buka
 trudi – naponi, imanje kao plod
 truda
 turan – tijesak za mošt
 turtejica, turtla – glava kruha

Učelak – lastavica kuće
 ugrebot – ukopati u zemlju
 ujat – uhvatiti
 unča – mjera (stara)
 utla stina – šuplja hrid (kao
 spilja)
 uzhohišcot – kaže se za neobu-
 zdano smijanje

Vapor – parobrod
 vela(in) – jedra (na)
 ventanj – visoka grana
 vij – vior
 voltavat – okretati
 vridica – vjedro (drveno)

Zabjehmut se – iznenaditi se
 zabjen – zaboravljen
 zaklapot – zakucati
 zakjat – zadrijemati
 zalampat – sijevnuti
 zaleputit – krenuti, uputiti se
 zasinjat – zabilježiti
 zbolcun – dio starinske brave
 zazebot – propupati, baciti mla-
 dice
 zihat – zijevati
 zimurađ – ruzmarin
 zinica – zjena
 zmaja – zmija otrovnica

Žakna – bogoslovi (od dakoni)
 žminac – korov (hrana za svinje)
 žmul – čaša
 žunta – dodatak
 žurnata – nadnica
 žvelto – brzo

BILJEŠKA O PISCU I OVOJ KNJIZI

Marin Franičević, rođen je u Vrisniku na Hvaru 18. V. 1911. Niže razrede srednje škole završio je u Splitu i Jelsi. Učiteljsku školu u Šibeniku. Višu pedagošku školu, a zatim Filozofski fakultet u Zagrebu. Sada je profesor književnosti na Višoj pedagoškoj školi u Zagrebu i urednik časopisa »Republika«.

Prvi put se javio u »Književnim horizontima« 1935. god., a 1937. objavio je prvu zbirku pjesama: *Na putu za novi grad*. Godine 1939. štampao je zajedno s Perom Ljubićem knjigu čakavskih stihova *Na pojih i putih*. Od 1941. god. surađivao je s Narodno-oslobodilačkim pokretom. Poslije rata štampao je ove knjige: *Zvi-jezda nad planinom* (NZH, dva izdanja — 1945 i 1946), *Govorenje Mikule Trudnega* (Matica Hrvatska — 1945), *Povratak borca* (NZH, dva izdanja — 1947), *Pisci i problemi* (Kultura, Zagreb — 1948), *Graditelji života* (Kultura, Zagreb — 1950), *Dani* (Mladost, Zagreb — 1950).

Kako se može vidjeti već i po ovim bibliografskim podacima, Marin Franičević se afirmirao u poeziji i kao pjesnik književnoga jezika, i kao pjesnik hvarskoga govora. Ali, može se reći, kao čakavski pjesnik u prvom redu. On je svoja, do danas, po svoj prilici najbolja lirska ostvarenja dao na melodioznom i izražajnom govoru svoga kraja. To pogotovu potvrđuju sada njegovi *Blištavci*.

Iako bi možda bila preuranjena svaka poredba ove najnovije knjige sa starijim njegovim čakavskim djelima, može se već sada reći, da je poezija sakupljena u ovoj knjizi, zbog svoje lirske forme, znatno pristupačnija od nekih njenih ranijih, pretežno epskih oblika, na primjer u *Govorenju Mikule Trudnega*. To je, bez sumnje, značajna prednost za pjesnika tako specifičnog i tako malog jezičnog područja. Jer kolikogod Franičević u govoru svoga kraja ima izvr-snog saveznika, kolikogod mu on služi kao najracionalniji, najdirektniji i najpuniji izražajni medij, ipak je krug čitalaca osobitošću

toga izraza smanjen. Ovo posljednje, dakako, ne smije biti uzrok, da pjesnik odustane od traženja najneposrednijeg puta svojim osjećajima, od traženja najčišćeg dodira s ljudima, životom i zemljom koju pjeva. Ova knjiga lijepo pokazuje koliko je to neizbježan put za pjesnika. Ona pokazuje da je Franičević tim putem odlučno zakoračio. »A ja ih pišem onako kako san ih ču« (»Greštvini smiha«).

Onaj tko zaželi i ushtjedne učiniti ovu poeziju sebi pristupačnom — što, mislim, nije teško — tko joj se preda onako neposredno kao što je neposredno i pisana, ne će moći ostati ravnodušan prema njezinoj egzotici, osebujnom čaru iskonskog humora, tuge, blagosti i trpke svježine kojom je prodahnuta.

Bogatstvo ove poezije nije toliko u raznolikosti motiva, koliko u raznorodnosti i neposrednosti slika. Franičević slika u prvom redu zvukovima, i to zvukovima prirode i zvukovima prirode u jeziku. Leksičko blago sabrano u Rječniku na kraju knjige sasvim je sporedna vrijednost ove zbirke. Presudan je pjesnikov izbor, otkrivanje zvukovne, smisaone i emocionalne vrijednosti tih riječi u kontekstu. Jezik što ga je Franičević izgradio u svojim pjesmama, jest u najboljem smislu umjetan, sublimiran jezik, i rijetko se gdje kao u ovoj knjizi tako evidentno potvrđuje činjenica, da riječ u rječniku nikada ne znači ono što znači u organiziranom umjetničkom tekstu. Ali ta riječ, u Franičevićevu izboru i zahvatu, također nedvosmisleno otkriva svoje porijeklo, upućuje na svoj postanak i funkciju, koji moraju biti i koji zacijelo jesu nerazdvojno vezani s prirodom, čovjekom, atmosferom, tlom i životom koji se njome izrazio. U takvoj sintezi nadahnuća i elementarnog »prepisivanja stvari« samo umjetnikova ruka može uspostaviti sklad i postaviti novu os nepromjenljivom svijetu, koji je umjetničkom selekcijom istrnut i zgusnut iz velikog i nestalnog kaosa. A upravo takav sklad i samostojnost vidljivi su već u uvodnoj pjesmi »Greštvini smiha«, a zatim i u čitavom nizu pjesama, osobito u izvanredno tečnoj, zatvorenoj i spontanoj pjesmi »Nevidine«. Zvučna slika dominira u svom najčišćem i najfunkcionalnijem obliku u pjesmama »Fibra«, »Šiloko«, »Bura«. Očovječena priroda i zemlja progovaraju u pjesmama »Suša«, »Masline po škojima«, »Konobe u jematvu« i u širokoj panoramskoj pjesmi »Sunce nad škojen«. Čovjek je sebe oplakao u potresnom i golom solilokviju kroz stihove pjesme »Mat sinu ča gre put Amerik«, i otkrio svoju naivnu i grotesknu zbunjenost: »Pasa je autobus priko škoja«, »Maška u fumaru«. A pjesmom »Pisak«, zadnjom i možda najboljom pjesmom u ovoj knjizi, pjesnikova je misao simbolički poantirala i obuhvatila sav taj neobični poetski svijet.

Takva ostvarenja bilo bi nepravедno, iz bilo kojih uzroka ili razloga, klasificirati iza najboljih dometa naše lirike štokavskog izraza. Danas više nije potrebno dokazivati, da djela regionalnog izraza, ako su umjetnine, ne mogu i ne smiju biti samo lokalnog značenja i interesa. Pa ako je dosad bilo nemoguće zamisliti potpunu antologiju hrvatske lirike bez čakavskih stihova Pere Ljubića, bit će ubuduće isto tako nužno, da svaki antologičar, radi dobra izbora, otvori i ovu najnoviju knjigu drugog Hvaranina — Marina Franičevića.

SLOBODAN NOVAK

SADRŽAJ

Zali dnevi	5
Greštvini smiha	7
Suša	13
Zali dnevi	14
Zgarčenih ruk	15
Pavuci	16
Žedna lita	17
Čovik se čoviku ozire	18
Vik pesti iščili	19
Pod maslinon	20
Nevidine	21
Nevidine	23
U pripejku	26
Hit u kulin	27
Pasa je autobus priko škoja	29
Maška u fumaru	31
Kad se pod obloke zvonilo	32
Do novega barsta	33
Parva putovanja	35
Beside	37
Parva putovanja	38
Komini	39
Humac	40
Didi	42
Fibra	43
Kad smo u politak hodili	44
Vrimena, godišća	45
Konobe u jematvu	46
Na skulu	47
Kad oči zatvorin	48

Masline po školjima	51
Masline po školjima	53
Armonike glasi	58
Marač	59
Sunce nad školjen	60
Mista	65
Oni ča olhodu	69
S tugon se oldiliju	71
Mat sinu ča gre put Amerik	72
U trudu prođu zime i lita	73
Dva, tri puta na godišće dohodidu listi	74
Kad se vraćodu	76
Životi prohodu, školji ostaju	77
Zadnja putovanja	78
Kako pri	79
Drukčije se ukarcaju	80
Bonace i vitri	81
Vitri	83
Bura	84
Šiloko	85
Rasvanuće	86
Martvi zvon	87
Skonsi	88
Bonace	89
Blišćavci	91
Blišćavci	93
Zaprećona iskra	94
Skonsi u ričima	95
Primalića na školju	97
Štajuni	98
Škrokoj	99
Smokva na gomili	100
I kad bi se moglo	101
Pisak	103
<i>Rječnik</i>	105
<i>Bilješka o piscu i ovoj knjizi</i> (Slobodan Novak)..	115

Akcente na pjesmama obilježio je *dr. Mate Hraste*, redoviti profesor Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Naslovnju stranicu i crtež autora izradio je akademski slikar *Frano Baće*.

Marin Franičević

BLIŠČAVCI

★

Izdavač *Matica Hrvatska*

Zagreb, Matičina 2

Za izdavača *Joža Horvat*

Tisak *Grafičkog zavoda Hrvatske*

